

סדר הלימוד ליום י"ח אלול:

סדר לקוטי מוהר"ן הי"ח:

תורה ק"ה

לענין חדושי-תורה שיש גדולים, שהיו משבחים אותם, שאומרים תורה בלי מחשבה ועיון מקדם, אמר שאין זה מעלה כל-כך, כי בודאי יכולים לומר תורה בלי מחשבה ועיון, כי יכולין לקשר המחשבה והדבור להשם יתברך ולומר תורה בלי מחשבה ועיון מקדם, אבל טוב יותר כשחושבין תורה. והלא אפלו אצל השם יתברך; מצינו במדרש (בראשית רבה פרשת כי תשא פרשה מ), שהשם יתברך - כשרוצה לגלות תורה, הוא חוזר ארבע פעמים קדם שאומרה. ולמדו מפסוק: "אז ראה ויספרה, הכינה וגם חקרה", שנכתב בכאן ארבע בחינות: "ראה ויספרה" וכו', שהשם יתברך, כביכול, רואה וסופר ומכין וחוקר דברי התורה ארבע פעמים קדם שאומרה, ואחר-כך מגלה אותה להעולם. מכל-שכן בן-אדם שצריך לחשב ולעין ולחקר ולברר הדברי-תורה במחשבתו תחלה היטב, קדם שאומרה:

ואמר שעכשו בנקל מאד לחדש בתורה, מחמת שכבר נתפשטו חבורים קדושים הרבה מצדיקים שבדורותינו. וכפי השיחות והתגלות שנתפשט בימינו, בנקל מאד לחדש בתורה. גם אמר על מה שמובא בזהר הקדוש: פתח רבי יצחק ואמר וכו', וכיוצא בזה בשאר החבריא קדישא, אמר: פתח רבי יצחק - כשהיה רק פותח את פיו, תכף ומיד היה אומר ומגלה תורה. ואף-על-פי-כן כבר מבאר, שטוב יותר לעין ולחשב

(שְׁקוֹרִין טְרַאכְטִין) תּוֹרָה:

הַתּוֹרָה קִיט

דְּבַר עֲמָנוּ כִּמָּה פְּעָמִים מֵעַנִּין יִסּוּרֵי עוֹלָם הַזֶּה, שְׁכָל בְּנֵי הָעוֹלָם כְּלָם מְלֵאִים יִסּוּרִים, אֵין גַּם אֶחָד שְׁיִהְיֶה לוֹ עוֹלָם הַזֶּה. וְאֶפְלוּ הָעֲשִׂירִים הַגְּדוֹלִים וְאֶפְלוּ הַשָּׂרִים, אֵין לָהֶם שׁוֹם עוֹלָם הַזֶּה כָּלָל, כִּי כָל יְמֵיהֶם כַּעַם וּמְכַאֲבוֹת, וְכָל מְלֵאִים טְרָדוֹת וְדַאָּגוֹת וְעֲצָבוֹת וְיָגוֹן וְאֲנָחָה תָּמִיד, וְכָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ יִסּוּרִים מִיְחָדִים, וְאֵין גַּם אֶחָד מִכָּל הַגְּבִירִים וְהַשָּׂרִים, שְׁיִהְיֶה לוֹ הַכֹּל כְּסֻדָּר כְּרָצוֹנוֹ תָּמִיד, וְכָל כְּאֶחָד מְלֵאִים יִסּוּרִים וְדַאָּגוֹת תָּמִיד, וְזֶה בְּרוּר וְיָדוּעַ לְכָל מִי שֶׁבָּקִי קִצָּת בָּהֶם וּבְדַרְכֵיהֶם. וְכִמָּה פְּעָמִים דְּבַרְנוּ מִזֶּה, וְהֵינּוּ רוֹאִים בְּעֵינֵינוּ כָּל זֹאת. וְאֶפְלוּ מִי שֶׁנִּדְמָה עָלָיו, שְׁיֵשׁ לוֹ הָעוֹלָם הַזֶּה בְּשִׁלְמוֹת וְיֵשׁ לוֹ כָּל הַתַּעֲנוּגִים: עֲשָׂר וְנִכְסִים וְכָבוֹד וְהוֹן רַב וְאַרְמוֹנִים גְּדוֹלִים וְכֵלִים נְפִלְאִים וְתַכְשִׁיטִין וְסִגְלֵת מְלָכִים וְכו' – אִם יִסְתַּכְּלוּ בּוֹ הַיָּטֵב, הוּא גַם־כֵּן מְלֵא כַּעַם וּמְכַאֲבוֹת הַרְבֵּה תָּמִיד בְּכִמָּה מִיָּנִי אֲפָנִים וְעֲנִינִים, כַּנִּרְאָה בְּחֹשׁ, וְאֵין צָרִיךְ לְבַאֵר זֹאת לְמִי שְׁיֵשׁ לוֹ מַח בְּקַדְקָדוֹ וּמִסְתַּכֵּל קִצָּת בָּהֶם בְּאַמֶּת, וְכִמוֹ שֶׁאָמַר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם (קִהְלֵת ב): "גַּם כָּל יָמָיו כַּעַם וּמְכַאֲבוֹת" וְכו', וְכִתִּיב: "אָדָם לְעֵמֶל יוֹלֵד קִצָּר יָמִים וְשִׁבְעַת רִגְזוֹ" (אִיּוֹב י"ד).

וְזֶה כּוֹלֵל כָּל בְּנֵי־אָדָם שֶׁבְּעוֹלָם מִקְטָן וְעַד גְּדוֹל, כִּי כְּלָם נוֹלְדוּ לְעֵמֶל וּמְלֵאִים רִגְזוֹ וְיִסּוּרִין, וְאֵין שׁוֹם עֵצָה וְתַחֲבוּלָה לְהִנָּצֵל מֵעֵמֶל וְיָגוֹן הַזֶּה כִּי־אִם לְבָרַח לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ וְלַעֲסֹק בַּתּוֹרָה. וְכִמוֹ שֶׁמוֹבָא בַּמִּדְרָשׁ (בְּרַאשִׁית־רַבָּה פְּרָשָׁה יג): "אָדָם לְעֵמֶל יוֹלֵד" – אֲשֶׁרִי מִי שֶׁעֵמְלוֹ בַּתּוֹרָה, הֵינּוּ מֵאַחַר שְׁכָל אָדָם נוֹלֵד לְעֵמֶל, וְאִי אֶפְשָׁר

לְהַמְלִיט מִזֶּה בְּשׁוֹם אַפֵּן, אֲפֹלוּ אִם יִהְיֶה לוֹ כָּל הַחֲלִי דְעֵלְמָא,
 בּוֹדֵאי יִהְיֶה לוֹ עֵמֶל וְיִסּוּרִין וְדֹאגוֹת הַרְבֵּה, עַל־כֵּן הֶחֱכֵם – עֵינָיו
 בְּרֹאשׁוֹ – שִׁיְהִפֹּךְ הָעֵמֶל לְעֵמֶל שֶׁל תּוֹרָה, אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל זֶה נּוֹלָד
 שִׁיעֵמֶל בַּתּוֹרָה, וְאִז אֲשֶׁרִי לוֹ, כִּי נִצּוֹל מֵעֵמֶל הָעוֹלָם הַזֶּה וְזוֹכֵה
 לְחַיֵּי עוֹלָם הַבָּא:

עֲנֵה וְאָמַר רַבֵּנוּ, זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה: הִנֵּה הַכֹּל אוֹמְרִים, שִׁישׁ עוֹלָם
 הַזֶּה וְעוֹלָם הַבָּא. וְהִנֵּה עוֹלָם הַבָּא – אָנוּ מֵאַמִּינִים שִׁישׁ
 עוֹלָם הַבָּא, אֲפֹשֶׁר יֵשׁ גַּם עוֹלָם הַזֶּה גַּם־כֵּן בְּאִיזָה עוֹלָם, כִּי בְּכֹאן
 נִרְאֶה שֶׁהוּא הַגִּיהֶנֶם, כִּי כָּלֵם מְלֵאִים יִסּוּרִים גְּדוֹלִים תָּמִיד. וְאָמַר:
 שְׂאִין נִמְצָא שׁוֹם עוֹלָם הַזֶּה כָּלֵל:

תּוֹרָה קַב

אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ סִפֵּר לִי, שֶׁהָיָה מְדַבֵּר עִם רַבֵּנוּ, זְכוֹרֵנוּ
 לְבִרְכָה, בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם כְּדַרְכּוֹ, וְהִבִּין רַבֵּנוּ, זְכוֹרֵנוּ
 לְבִרְכָה, שֶׁהוּא עוֹסֵק קִצָּת לְכוּן כּוֹנֵן בַּתְּפִלָּתוֹ, וְהִקְפִּיד עָלָיו
 רַבֵּנוּ, זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה, מְאֹד וְאָמַר לוֹ, שֶׁלֹּא יַעֲסֹק עוֹד בַּזֶּה, וְלֹא
 יִתְפַּלֵּל עִם כּוֹנֵן, רַק יְכוּן פִּרוּשׁ הַמְּלֹאֵת כְּפִשׁוּטוֹ. (אַף־עַל־פִּי שְׁוִיָּה הָאִישׁ
 לְמַד כִּתְבֵי הָאֵר"י, זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה, עַל־פִּי פְקֻדָתוֹ, אַף־עַל־פִּי־כֵן לֹא רָצָה שִׁיתְפַּלֵּל עִם
 כּוֹנֵן כָּלֵל). וְאָמַר לוֹ רַבֵּנוּ, זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה, שֶׁמִּי שֶׁאִינוֹ רָאוּי לְזֶה,
 כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל עִם כּוֹנֵן הוּא כְּמוֹ כְּשׁוֹף, כִּי בְּכְשׁוֹף נֶאֱמַר: "לֹא
 תִלְמַד לַעֲשׂוֹת" (דְּבָרִים י"ח), וְדַרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה (שֶׁבֶת
 עַה רֵאשִׁי־הַשָּׁנָה כַּד סִנְהֶדְרִין סח): 'לֹא תִלְמַד לַעֲשׂוֹת, אֲבָל אֶתָּה לְמַד
 לְהִבִּין וּלְהוֹרוֹת'. כִּךָ הוּא בְּעֵינֵי הַכּוֹנֵן לְהַבְדִּיל, שְׂאִין צָרִיכִין
 לְלַמַּד אוֹתָם כִּי־אֵם לְהִבִּין וּלְהוֹרוֹת, אֲבָל לֹא לַעֲשׂוֹת עִמָּהֶם,
 דִּהְיֵנוּ לְכוּנָם בַּתְּפִלָּה, מִי שֶׁאִינוֹ רָאוּי לְזֶה.

וְאָמַר כִּי עֵקֶר הַתְּפִלָּה הִיא דְּבִקּוּת לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, וְהִיא טוֹב
יּוֹתֵר לְהַתְּפַלֵּל בְּלִשׁוֹן לְעוֹ, שְׂמֵדְבָרִים בּוֹ, כִּי
בְּשִׂמְתֵּפְלִים בְּלִשׁוֹן, שְׂמֵדְבָרִים בּוֹ, אֲזִי הֵלֵב סָמוּךְ וְדְבוּק מְאֹד
בְּדְבוּרֵי הַתְּפִלָּה, וְיָכוֹל לְדַבֵּק עֲצָמוֹ בְּיוֹתֵר לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ. אֵךְ כְּכֹר
תִּקְנֵנוּ לָנוּ אֲנָשִׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָּה סֵדֵר הַתְּפִלָּה (מַחֲמַת שְׁלֹאוֹ כֹּל אָדָם יָכוֹל
לְסֵדֵר סֵדֵר הַתְּפִלָּה לְעֲצָמוֹ, כַּמּוּבָא), עַל־כֵּן אָנוּ חַיִּבִים לְהַתְּפַלֵּל בְּלִשׁוֹן־
הַקֹּדֶשׁ כְּמוֹ שְׂסִדְרוּ לָנוּ. אֲבָל הָעֵקֶר הוּא רַק לְכוּן פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת
כְּפִשׁוּטוֹ, שְׂזַהוּ עֵקֶר הַתְּפִלָּה, שְׂמֵתֵפְלִין לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַל
כָּל דְּבָר וְדָבָר, וְעַל־יְדֵי־זֶה מֵתְקַרְבִּין וּמֵתְדַבְּקִין בּוֹ יִתְבָּרֵךְ.

וְהִנֵּה מִי שְׂמֵדְבָר בְּלִשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ תָּמִיד, כְּגוֹן יְרוּשְׁלָמִי, אִין
צָרִיךְ לַחֲשֹׁב בְּדַעְתּוֹ פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת, רַק שִׁיטָה אֲזָנוֹ מֵה
שֶׁהוּא אֹמֵר, וְזֶה עֵקֶר כְּוִנָּתוֹ בַּתְּפִלָּה. וְאַצֵּל הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים
הַגְּדוּלִּים בְּמַעֲלָה, אֲצַלֵּם כָּל הַכְּוִנּוֹת שֶׁל הָאֶרֶץ, זְכוּרָנוֹ לְבִרְכָה
וְכוֹ' הֵם פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת, שְׂבִפְרוּשׁ הַמְּלוֹת שְׂלָהֶם כְּלוּלִים כָּל
הַכְּוִנּוֹת:

סֵדֵר יְצִי מִנְהַר צ"ת הַיּוֹמִי:

קִכְט וּבְכָל יוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ לֹא זֶה הַסְּפִינָה מִמְּקוֹמָהּ וְלֹא הָיָה לָנוּ
שׁוּם תְּבִשִׁיל בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ וְגַם יִין לְקַדוּשׁ וְלַהֲבַדְלָה לֹא הָיָה לָנוּ
מַחֲמַת הַחֲפִזוֹן הַנִּ"ל וּבִיּוֹם א' בְּבִקְרֵי הַשְּׁכָם הַתְּחִילָה הַסְּפִינָה
לִילָךְ וּבִיּוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ הָיִיתִי חָלוּשׁ מְעַט וּבִיּוֹם א' נְחַלְשֵׁתִי הַרְבֵּה
וְנָתַתִּי הַקְּאוֹת הַרְבֵּה אֲבָל בִּיּוֹם ב' עֲזַרְנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שֶׁהַתְּחִלָּתִי
לָשׁוּב לְאִיתָנִי קֶצֶת, אֲבָל אַף עַל פִּי כֵּן לֹא הָיִיתִי בְּקוֹ הַבְּרִיאָה
בְּשִׁלְמוֹת בְּכָל הַדֶּרֶךְ הַזֶּה וְהַכֹּל מַחֲמַת טְלָטוּל הַסְּפִינָה שֶׁהִיא
קֹשֶׁה עָלַי רַק הַכֹּל הָיָה בְּחֶסֶד וְלֹא הָיִיתִי מְטַל לְמִשְׁכָּב כְּמוֹ בְּדֶרֶךְ
מִסְּטַנְבּוּל לְאֶלְכֶם־נְדָרִיא וְזֶה הַיּוֹם יוֹם ה' בְּעֶרְךָ שֶׁלֹּשׁ שָׁעוֹת קֹדֶם

הַלִּילָה, הַתְּחִילוֹ לְרֵאוֹת אֵיזָה יַבְשָׁה:

קל וְהֵנָּה בְּיוֹם הַמִּישֵׁי הַנְּזֹכֵר לְעֵיל הָיִינוּ מְצַפִּים לָבוֹא לְמַחוּז חֲפִצָּנוּ לְצִידוֹן, אֲבָל בְּאַמֶּת זֹאת הַיַּבְשָׁה הָיָה מְגֹבֹל עִכּוֹ וּבְיוֹם שְׂשִׁי בַבֶּקֶר עָבְרָנוּ אֶצֶל עֵיר אַחַת מֵרְחוֹק, וְאָמְרוּ הַמַּטְרָאסִין שֶׁהוּא עִכּוֹ אֲבָל הַקְּפִיטָאן לֹא רָצָה לְעֹמֵד שָׁם כָּלֵל, וְעָבְרָנוּ מִשָּׁם וְאַחַר חֲצוֹת יוֹם שְׂשִׁי עָרַב שִׁבַּת קֹדֶשׁ בָּאָנוּ עוֹד אֶל עֵיר אַחַת וְשָׁם שָׁלְשָׁל הָאֲנָקִיר, וְעֹמֵד שָׁם וְזֹאת הָעֵיר הִיְתָה צוּר, וְנִכְסַפְתִּי לִירֵד שָׁם כִּי הִבְנֵתִי כִּי מִשָּׁם הִדְרָךְ קָרוֹב יוֹתֵר לְצַפַּת תּוֹבֵב"א אֲבָל לֹא יָדַעְתִּי אִם יֵשׁ שָׁם יִשְׂרָאֵלִים, וְנִתְעַכְּבָנוּ עַל הַסְּפִינָה, וְלֹא הָיָה לָנוּ שׁוֹם דְּבָר עַל שִׁבַּת לְלֶפֶת בּוֹ אֶת הַפֶּת, כִּי־אִם סוֹחָרִים [צְנִימִים] (מִטְבְּעוֹת) שְׂיַקָּח לִי לָחֵם חֵם וּמִיָּנִי קִשׁוּאִין בְּעֵיר, וּבְקִשְׁי גְדוֹל הֵבִין הָרְמָזִים שְׁלָנוּ וְהִבִּיא לָנוּ דְּבָרִים הַנְּזֹכָרִים לְעֵיל וְהָיָה לָנוּ בַּשִּׁבַּת מָה לְאָכֹל:

וְעֹמְדָה הַסְּפִינָה אֶצֶל צוּר עַד אַחַר חֲצוֹת לַיִל שִׁבַּת קֹדֶשׁ וְכִמוֹ שְׂתֵי שָׁעוֹת אַחַר חֲצוֹת לַיִל שִׁבַּת קֹדֶשׁ, זֹזָה הַסְּפִינָה מִמְּקוֹמָהּ, וְהִלְכָנוּ שְׂתֵים־עָשָׂרָה שָׁעוֹת מִצוּר לְצִידוֹן וּבָאָנוּ בְּיוֹם שִׁבַּת קֹדֶשׁ כְּמוֹ שְׂתֵי שָׁעוֹת אַחַר חֲצוֹת הַיּוֹם לְשִׁפְתַּת עֵיר צִידוֹן, וְשָׁלְשָׁל הָאֲנָקִיר וְעֹמְדָה הַסְּפִינָה וְאָמְרוּ לָנוּ הַקְּפִיטָאן וְהַמַּטְרָאסִין שֶׁנִּירַד מִיָּד, כִּי הֵם רוֹצִים לִילֵךְ מִכָּאן לְבִירוֹט אֲבָל אֲנַחְנוּ הַפְּצָרָנוּ מְאֹד שֶׁנִּתְעַכֵּב עַל הַסְּפִינָה עַד שֶׁיַּעֲבוֹר שִׁבַּת קֹדֶשׁ, כִּדִּי שְׁלֹא נִצְטָרֵךְ לְחַלֵּל שִׁבַּת בְּטִלְטוּל הַחֲפָצִים וּמְעוֹת וְכוּ' וּבְדַחַק גְּדוֹל הִכְרַח לְמִלְאֵת רְצוֹנָנוּ, וְעֹמְדָנוּ עַל הַסְּפִינָה עַד תְּחִלַּת לַיִל מוֹצָאֵי שִׁבַּת וְקֹדֶם שֶׁנִּמְרַתִּי בְּרַכַּת הַמָּזוֹן הַתְּחִילוֹ לַחֲפֹז וּלְגַרֵּשׁ אוֹתָנוּ, וְהִכְרַחְתִּי לִירֵד בְּלַיִל מוֹצָאֵי שִׁבַּת וְהָיָה לָנוּ בְּתַחֲלָה מִזֵּה קֶצֶת צַעַר, כִּי אֵיךְ נִכְנָם בְּלִילָה לְעֵיר שְׂאִין לָנוּ שׁוֹם מִכִּיר, וְאִין יוֹדְעִין הַלְּשׁוֹן, וְהֵיכָן נָלוֹן

זֶקֶן נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר

ה'קנו - צמח מנחה רנ"ת זצ"ל "צדק צני מלכה שדך צמד מספרי רבנו יהיה תיקון רכ"ל" -
"חק נתן ולא יעבור" יצא לאור ע"י הוצאת "נצחתי ואנצח" שע"י ישיבת תיקון המידות -

בְּלִילָה עִם הַחֲפָצִים אֲבָל מַה יִּכְלְנוּ לַעֲשׂוֹת וּסְמִכְנוּ עַל הַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ שְׂבוּדָאֵי יַעֲזֹר לָנוּ גַם עִתָּהּ, בְּאֲשֶׁר עֲזָר לָנוּ עַד הַנָּה וְתִכְרַף
בְּבוֹאֵנוּ סְמוּךְ לְהַחֹף, אֲזִי בָאוּ תִכְרַף הָעֲרַבִּים הַנּוֹשְׂאִים לַחֲטָף
הַמִּשְׁאֵי שֶׁלָּנוּ, כְּדֶרְכָם תָּמִיד כִּי כָל אֶחָד מִקְדִּים עֲצָמוֹ כִּי־י שֶׁהוּא
יִקְבֹּל שָׂכָר וְתִכְרַף נִשְׂאוֹ הַחֲפָצִים שֶׁלָּנוּ אֶל הַסֶּפֶר וְתִכְרַף כְּשֶׁבָאוּ
אֶל הַסֶּפֶר בָּא לְקָרְאֵתָנוּ אִישׁ אֶחָד יִשְׂרָאֵל וּבִתְחִלָּה לֹא יִדְעֵנוּ
שֶׁהוּא יִשְׂרָאֵל, וְאַחֵר כֶּךָ נֹדַע לָנוּ שֶׁהוּא יִשְׂרָאֵלִי, וְקָרַב אֹתָנוּ
מְאֹד וְנָתַן לָנוּ מְקוֹם סְמוּךְ לְבֵית הַמֶּכֶס לְהַנִּיחַ שָׁם הַחֲפָצִים, וְלָלוֹן
שָׁם בְּלִילָה כִּי אִי אֶפְשָׁר לְכַנֵּס לָעִיר מִחֲמַת שְׁלֹא הָיָה שָׁם בְּעַל
הַמֶּכֶס שְׁצָרִיךְ לְרְאוֹת וּלְבָדֵק אִם אֵין לָנוּ אֵיזָה סְחוּרָה וְגַם הֵבִיא
לָנוּ מִחֲצֵלֶת וּפִירֵשׁ לְפָנֵינוּ, וְהָיָה לָנוּ מְקוֹם מְנוּחָה בְּרוּךְ הַשֵּׁם
וְתִכְרַף נִתְקַבְּצוּ אֵלֵינוּ אֵיזָה יִשְׂרָאֵלִים וְדִבְרוּ עִמָּנוּ, וְקָרְבוּ אֹתָנוּ
מְאֹד, וְאָמְרוּ שִׁיתָנוּ לָנוּ אֲכֻסֵּיָא טוֹבָה בְּחֶדֶר מִיָּחָד שִׁישׁ בְּחֶצֶר
בֵּית הַכְּנֶסֶת בְּשִׁבִיל אֹרְחִים וְהָיָה שָׁם הַשֶּׁמֶשׁ וְאָמַר שְׂמַחֵר בְּבִקְרָה
יָבוֹא וַיִּכְנִים אֹתָנוּ וְאַחֵר כֶּךָ דִּבַּרְתִּי עִמָּהֶם אֵיךְ לֹקְחִין בְּכֹאֵן
מִשְׁקָה לְהַבְדִּילָהּ, וּבְצִידוֹן אֵין בְּנִמְצָא יֵין מִחֲמַת הַחֵם רַק שָׂכָר וַיֵּין
שָׂרָף וְהֵבִיא לִי הַשֶּׁמֶשׁ יֵין־שָׂרָף וְעָלִים שֶׁל אֵילָנֵי לִימוֹנִים (לְמוֹנִים)
לְהַרְיֵחַ וְהַבְדִּילָתִי, בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ:

סֵדֶר לְקוּטֵי עֲצוֹת הַיּוֹמֵי:

ט על־יְדֵי הַתַּעֲנִית זוֹכָה לְשִׂמְחָה, וְכִפִּי יְמֵי הַתַּעֲנִית כֵּן זוֹכָה
לְשִׂמְחָה (שם).
י מַה שְׂמֵת־עֲנִין עַל חֵלוֹם לֹא טוֹב, הוּא כִּי־י לְהַמְשִׁיךְ שִׂמְחָה עַל־יְדֵי
הַתַּעֲנִית כִּנ"ל, שְׂוִיָה עֵקֶר תִּקּוּן הַחֵלוֹם. עַל־כֵּן מִי שֶׁאֵינוֹ רוֹצֵה
לְהַתַּעֲנוֹת עַל הַחֵלוֹם אֹמְרִים לוֹ הַמְטִיבִים לָךְ אֶכֶל בְּשִׂמְחָה
לְחֶמֶךָ. כִּי עֵקֶר הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי הַשִּׂמְחָה (ליקו"מ ח"ב ה).

יֵא בְיוֹם הַתְעַנִּית טוֹב לֹמַר פְּרָשִׁיּוֹת שֶׁל הַקְרָבָנוֹת שֶׁל סֵפֶר וַיִּקְרָא, כְּמוֹ שֶׁהֵם מְסַדְרִים כְּבָר בַּמַּעֲמָדוֹת (שם).

תשובה

א עֵקֶר הַתְקוּן שֶׁל כָּל הָעוֹנוֹת הוּא עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֲמֵת. וְמִי שָׁרוּצָה לְזָכוֹת לְאַחֲרִית טוֹב לְנִצָּחַ, צָרִיךְ לְהַשְׁתַּדֵּל בְּכָל כַּחוֹ לְהִתְקַרֵּב לְצַדִּיקֵי אֲמֵת וְתִלְמִידֵיהֶם. וַיִּסְפֹּר לְפָנָי הַצַּדִּיק כָּל לְבוֹ, הֵינּוּ וְהוּי דְבָרִים, וְעַל־יְדֵי זֶה מוֹחֲלִין לוֹ כָּל עוֹנוֹתָיו. כִּי עוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם חֲקוּקִין עַל עֲצֻמוֹתָיו, כִּי כָּל עֵבֶרָה יֵשׁ לָהּ צָרוּף אֹתִיּוֹת, וְכִשְׁעוֹבֵר אֵיזָה עֵבֶרָה אֲזִי נִחַקֵּק צָרוּף רָע עַל עֲצֻמוֹתָיו כְּפִי אֹתִיּוֹת הֵלְאוּ שְׁעֵבֶר. וְעַל־יְדֵי זֶה מַכְנִים בְּחִינַת הַדְּבֹר שֶׁל הֵלְאוּ הַזֶּה שְׁעֵבֶר בְּתוֹךְ הַטְּמֵאָה, וְעַל־יְדֵי זֶה מְבִיא מַלְכוּת דְּקַדְשָׁה לְתוֹךְ גְּלוּת דְּסִטְרָא אַחֲרָא. וְזֶה הַצָּרוּף הָרָע שֶׁנִּחַקֵּק עַל עֲצֻמוֹתָיו נוֹקֵם בּוֹ, וְעַל־יְדֵי וְהוּי דְבָרִים לְפָנָי הַתְלָמִיד חָכֵם יוֹצֵאִים מֵעֲצֻמוֹתָיו הָאֹתִיּוֹת הַחֲקוּקִים עֲלֵיהֶם וְנִתְתַקֵּן הַכֹּל (לִיקוּטֵי מוֹהַר"ן ד.)

ב עַל־יְדֵי שְׂאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי נִתְעוֹרֵר בְּתִשְׁבּוּבָה, עַל־יְדֵי שְׂהַרְגִישׁ טְמֵאָה קְטַנָּה שֶׁמְבַלְבֵּלֵת אֹתוֹ בְּתַפְלָתוֹ וְעַבּוּדָתוֹ, עַל־יְדֵי תִשְׁבּוּבָתוֹ גּוֹרֵם שְׁגִם הַרְשָׁעִים הַגְּמוּרִים שֶׁיֵּצְאוּ מִכָּלֵל יִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי רַבּוּי מַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים, גַּם הֵם נַעֲשִׂים כַּסֵּא לְקַדְשָׁה וְחוֹזְרִים בְּתִשְׁבּוּבָה, וְעוֹזְרִים לְעוֹבְדֵי הַשֵּׁם שֶׁיִּבְנוּ בְּנִינִים דְּקַדְשָׁה (שם).

ג עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה כְּשִׁישְׁמַע בְּזִיוְנוֹ יָדָם וַיִּשְׁתַּק, וַיִּסְבֵּל בְּזִיוְנוֹת וְשִׁפְיֻכוֹת דָּמִים הַבָּאִים עָלָיו. וּבְזֶה הוּא מְמַעֵט הַדָּם שֶׁבְּחָלָל הַשְּׂמָאֵלִי וְזוֹבַח יִצְרוֹ הָרָע, וְעַל־יְדֵי זֶה זוֹכֵה לְכָבוֹד אֱלֹקֵי (שם ו.)

עד סוף התורה ובשני בראשית עד אשר ברא אלקים לעשות ובשלישי ביום השמיני עצרת ומפטירין ויהי אחרי מות משה ובמקום שעושין שני ימים טובים אין מוציאין ביום הראשון אלא שני ספרים וקורין באחד חמשה בפרשת ראה מכל הבכור ואם הוא שבת קורין ז' ומתחילין עשר תעשר והמפטיר קורא בשני ביום השמיני עצרת ומפטיר במלכים ויהי ככלות שלמה ומחזיר הספרים ואומר קדיש ומכריז משיב הרוח ומוריד הגשם:

סימן תרסט (א) במקום שעושין שני ימים טובים ליל תשיעי מקדשין ואומרים זמן ולמחר מוציאין ג' ספרים וקורין באחד וזאת הברכה עד סוף התורה ובשני בראשית עד אשר ברא אלקים לעשות ובשלישי קורא המפטיר כמו אתמול ומפטיר ויהי אחרי מות משה: הגה וקורין יום טוב האחרון שמחת תורה לפי ששמחין ועושין בו סעודת משתה לגמרה של תורה ונוהגין שהמסיים התורה והמתחיל בראשית נודרים נדבות וקוראים לאחרים לעשות משתה (טור) ועוד נהגו במדינות אלו להוציא בשמחת תורה ערבית ושחרית כל ספרי תורה שבהיכל ואומרים זמירות ותשבחות וכל מקום לפי מנהגו ועוד נהגו להקיף עם ספרי התורות הבימה שבבית הכנסת כמו שמקיפים עם הלולב והכל משום שמחה ונהגו עוד להרבות הקרואים לספר תורה וקורין פרשה אחת הרבה פעמים ואין איסור בדבר (מנהגים ורי"ב סימן פ"ד) עוד נהגו לקרות כל הנערים לספר תורה וקורים להם פרשת המלאך הגואל וגו' ובלילה קורין בס"ת הנדרים שבתורה וכל מקום לפי מנהגו. עוד נהגו לסיים התורה אף על קטן העולה אע"ג די"א דדוקא תלמיד חכם צריך לסיים (מרדכי הגהות קטנות) בזמן הזה שהחזן קורא אין לחוש (ד"ע) במקום שאין להם רק שני ס"ת קורין בראשונה וזאת הברכה ובשניה בראשית וחוזרין ולוקחין הראשונה לעניינינו של יום וכן עושין כ"מ דבעינן ג' ס"ת ואין

להם רק שתיים (מצא כתוב):

סימן תרע (א) בכ"ה בכסליו (מתחילין) שמונת ימי חנוכה ואסורים בהספד ותענית אבל מותרין בעשיית מלאכה ונוהגות הנשים שלא לעשות מלאכה בעוד שהנרות דולקות ויש מי שאומר שאין להקל להם: (ב) ריבוי הסעודות שמרבים בהם הם סעודות הרשות שלא קבעום למשתה ושמחה: הגה ויש אומרים שיש קצת מצוה ברבוי הסעודות משום דבאותן הימים היה חנוכת המזבח (מהר"א מפראג) ונוהגין לומר זמירות ותשבחות בסעודות שמרבים בהם ואז הוי סעודת מצוה (מנהגים) יש אומרים שיש לאכול גבינה בחנוכה לפי שהנם נעשה בחלב שהאכילה יהודית את האויב (כל בו ור"ן): (ג) אין מספידין בהם אלא לחכם בפניו: הגה ואין מתענין יום שמת בו אב או אם ותענית חלום בחנוכה עיין לעיל סימן תקס"ח סעיף ה' ולענין צדוק הדין עיין לעיל בהלכות ר"ח סימן ת"כ בהגה ועיין לעיל סימן תרפ"ג:

סימן תרעא (א) צריך ליזהר מאד בהדלקת נרות חנוכה ואפילו עני המתפרנס מן הצדקה שואל או מזכר כסותו ולוקח שמן להדליק: (ב) כמה נרות מדליק בלילה הראשון מדליק אחד מכאן ואילך מוסיף והולך אחד בכל לילה עד שבליל האחרון יהיו שמנה ואפילו אם רבים בני הבית לא ידליקו יותר: הגה ויש אומרים דכל אחד מבני הבית ידליק (רמב"ם) וכן המנהג פשוט ויזהרו ליתן כל אחד ואחד נרותיו במקום מיוחד כדי שיהא היכר כמה נרות מדליקין (מהר"א מפראג):

סדר לקוטי תפלות היומיומי:

תקט: חוּסָה עָלַי כְּרוּב רַחֲמֶיךָ, יְהִמוּ מַעֲיָךְ וְרַחֲמֶיךָ עָלַי, עַל פְּגוּם הָרוּם וְנִשְׁחָת כְּמוֹנִי, "לֵב נִשְׁפָּר וְנִדְפָּח" כְּמוֹנִי, "נִבְּזָה בְּעֵינָיו

נִמְאַם" כְּמוֹנִי "זְכוֹר אֶל תְּשֻׁכַּח" אֵת כָּל הַצְעָקוֹת וְהַזְעָקוֹת
וְהַאֲנָחוֹת וְהַתְּפִלוֹת וְתַחֲנוּנוֹת וּבִקְשׁוֹת שִׁשְׁפַכְתִּי לְפָנֶיךָ בּוֹחֵן לְבוֹת
וּכְלִיּוֹת, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם דְּבוֹר נְאֻד מֵהֶם כָּלֵל חֵם וְשָׁלוֹם וְאִם הֵם
מְעוֹרְבִים בְּפִסְלֵת הַרְבֵּה, הֲלֹא אֵתָּה מְסַתְּכֵל עַל מְעַט הַטּוֹב
וְהַנְּקֻדוֹת טוֹבוֹת שְׁבָהֶם, וְכִמָּה וְכִמָּה דְבוּרִים אֲמַתִּים וְנְקֻדוֹת
טוֹבוֹת שֶׁהֵיוּ בָהֶם, אֲשֶׁר בְּאַמֶּת עוֹרְרוּ רַחֲמֶיךָ עָלַי כִּמָּה וְכִמָּה
פְּעָמִים וְעִזְרַתְנִי הַרְבֵּה עַל יָדָם, כִּי לוֹלֵא רַחֲמֶיךָ וּפְלֵאֵי חֶסְדֶיךָ
אֲשֶׁר הִפְלֵאתָ עִמִּי עַד הַיּוֹם הַזֶּה, כִּכֹּר אֲבֹדְתִי בְּעֵנְיִי חָלִילָה, "לוֹלֵא
ה' עִזְרַתָּה לִי כִּמְעַט שְׁכָנָה דוּמָה נִפְשִׁי" אֲבָל עֲדִין "עָלַי לְבִי דוּי,
מֵר לִי מְאֹד", כִּי עֲדִין אֲנִי רָחוֹק מִהַתְּכַלִּית מְאֹד מְאֹד וְעֲדִין לֹא
יֵצֵאתִי מִהַחֹל אֶל הַקֵּדֶשׁ אֲפִלּוֹ כִּמְלֵא הַחוּט מָה אֹמֵר מָה אֲדַבֵּר,
מָה אֹמֵר מָה אֲדַבֵּר מָה אֲצַטְדֵּק, מָה אֹמֵר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם וּמָה
אֲסַפֵּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים, וְאֵתָּה אֵת עַבְדְּךָ יַדְעָתָּ, אֵת כָּל מַה
שֶׁעָבַר עָלַי, וְכָל מַה שֶׁעָבַרְתִּי עַד הַנְּהַ וְעַתָּה אַחֲרַי כָּל אֵלֶּה עֲדִין
אֲנִי מֵאַמִּין בְּאַמֶּת שְׁאֵין שׁוֹם יֵאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וְעַל זֶה אֲנִי סוֹמֵךְ
עֲדִין בְּכַחַם הַגְּדוֹל שֶׁל הַצְּדִיקִים הָאֲמַתִּים, לְחַתֵּר חֲתִירוֹת עֲדִין
אוּלַי אֲמַצֵּא פֶתַח תְּקוּהָ לָשׁוּב אֵלֶיךָ, לְהַחֲיוֹת אֵת נִפְשִׁי, לְהַצִּיל
וּלְמַלֵּט אֵת נִפְשִׁי מִמָּה שֶׁאֲנִי צָרִיךְ לְהַנְצִיל וּלְהַמְלִיט:

תְּקִי: רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, יוֹדֵעַ
מִחֲשָׁבוֹת, יוֹדֵעַ תְּעֵלוּמוֹת, בּוֹחֵן לְבוֹת וּכְלִיּוֹת, חוֹשֵׁב מִחֲשָׁבוֹת
לְבַל יֵדַח מִמֶּךָ נְדָח, חָפִיץ חֶסֶד, מְרַבֵּה לְהַטִּיב, עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם
כָּל בָּשָׂר וְרוּחַ, מְלֵא רַחֲמִים בְּכָל עֵת, צוֹפֵה וּמַבִּיט עַד סוֹף כָּל
הַדּוֹרוֹת אֵתָּה יוֹדֵעַ אֵת כָּל מַצְפוּנַי לְבָבִי עַד הַסּוֹף יוֹתֵר מִמֶּנִּי, וְרַק
אֵתָּה יוֹדֵעַ בְּאִיזָה דֶרֶךְ בְּאִיזָה עֶצֶה לְהַחֲיוֹת אֵת נִפְשִׁי הָעֵלוּבָה
וְהַמְלָלָה מְאֹד מְאֹד כִּי לְפָנֶיךָ נִגְלוּ כָּל תְּעֵלוּמוֹת לֵב וְהַמּוֹן

נְפֹשֵׁי, הֲלֹא אֶתָּה חָפִיץ בְּתַקּוּנֵי וְאֶתָּה וְצַדִּיקֶיךָ הָאֲמִתִּיִּים הָעוֹסְקִים
בְּתַקּוּנֵינוּ חֲפִצִּים לְהִיטִיב עִמִּי בְּכֹל הַטּוֹבוֹת שֶׁבְּכֹל הָעוֹלָמוֹת בְּתוֹךְ
כָּלֵל יִרְאֶיךָ וְתִמְיַמֶּיךָ הַחֲפִצִּים לִילֶךָ בְּדַרְכֶיךָ, וְלָמָּה "זְנִיחַת וְתִמְאַם",
וְאֶתָּה מַנִּיחַ אֹתִי כָּל כֶּךָ זֶה יָמִים וְשָׁנִים בְּמִקּוֹמוֹת כְּאֵלוֹ הַרְחוּקִים
מִמֶּךָ כָּל כֶּךָ וְאִם בְּאַמֶּת אֵין שׁוֹם תִּרְוִיץ בְּעוֹלָם, אַף עַל פִּי כֵן אֶתָּה
יְכוּל לְלַמֵּד עָלַי זְכוּת, וְלַעֲזֹרֵר רַחֲמֶיךָ הָאֲמִתִּיִּים עָלַי, וְלִקְרֹבֵנִי אֵלֶיךָ
מֵעַתָּה, וְלְהַדְרִיכֵנִי בְּאַמֶּתְךָ בְּכֹל עֵת וּבְכֹל שָׁעָה, בְּאַפֵּן שֶׁאֲשׁוּב
אֵלֶיךָ בְּאַמֶּת מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם, עַד שֶׁאֲזַכֶּה גַם אֲנֹכִי לְחַיֵּי עוֹלָם
הַבָּא בְּאַמֶּת, וְלְהִיזוֹת נִכְלָל בְּכָלֵל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים הַזּוֹכִים לְשֵׁי
עוֹלָמוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "לְהִנְחִיל אוֹהֲבֵי יי"ש וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמִלֵּא"
וְאִם אֲנִי רַחוּק מֵעוֹלָם אֶחָד מִבֵּית אֶחָד כְּמוֹ שֶׁאֲנִי רַחוּק, עִם כָּל זֶה
מִמֶּךָ לֹא יִפְלֵא כָּל דְּבָר: